

1.08.2023

Vesten må svare på Putins nye eskalation

Selv om Putins ageren i Odesa vækker minder om Hitlers desperate ageren i førerbunkeren, er det vigtigt, at Vesten reagerer skarpt.

Skrevet af

Lykke Friis

✉ lykke@thinkeuropa.dk

"For få år siden betegnede Rusland Odesa som en højborg i 'den russiske verden'. Nu findes der ikke længere 'imaginære højborge' i Ukraine. Kun dem Rusland kan erobre; resten skal udslettes". Sådan skrev min ukrainske kollega Sergey Koshman i en mail til mig tidligere på ugen. Anledningen var Ruslands bombardement af især Spaso-Preobrazhenskyi katedralen, som er en del af UNESCO-verdensarv. Katedralens oprindelse går tilbage til Katharina den Store og blev efter to ødelæggelser genopført i 2010. Indvielsen blev foretaget af det russisk-ortodokse overhoved, *patriark Kirill af Moskva*, som i dag er en af de største støtter af Putins krig.

Ødelæggelsen, kombineret med de massive bombardementer af havneområdet i Odesa, udgør tilsammen en dobbelt eskalation. Ikke alene går Putin nu efter at ødelægge "højborgene"; han forsøger også at udløse en ny hungersnød. Den manglende korneksport til bl.a. Afrika vil få store konsekvenser for den ukrainske økonomi. Efter vedtagelsen af sidste års kornaftale mellem Rusland og Ukraine, transporteres 50% af den ukrainske korneksport pr. skib. Korn er den største eksportvare i en økonomi, hvis BNP siden Putins invasion er skrumpet med 30 pct.

Selvom Putins ageren med den tyske journalist Jörg Laus udtryk vækker minder om Hitlers desperate ageren i førerbunkeren, er det vigtigt, at Vesten reagerer. Ellers vil Putin opfatte det som frit lejde til at fortsætte; helt som kan gjorde efter ødelæggelsen af den store Nova Kakhovka dæmning i juni. Her kunne EU, G7 og NATO kun blive enige om svage fordømmelser.

Tre mulige forslag er allerede blevet lanceret.

Det meste radikale går på, at medlemmer af G7, støttet af FN, skal blive enige om at eskortere ukrainske skibe til bulgarsk og rumænsk farvand og dermed til Tyrkiet. Forslaget, som er udviklet af bl.a. den italienske parlamentariker Lia Quartapelle, støttes af debattører som den amerikanske forfatter Ann Applebaum: "Vi ved allerede, at FN ikke var i stand til at bevare freden. Hvis FN ikke er i stand til at skabe en konvoj til at beskytte eksporten af ukrainsk korn, er det tid til at lukke hele institutionen ned". Ukrainere peger på, at Putin næppe vil turde at bombe en konvoj med skibe fra G7-lande.

Et andet forslag indebærer, at EU her og nu forsøger at styrke alternative ruter for Ukraines korntransport. Ruter, som ikke er knyttet til Sorte Havet, vil kræve økonomisk støtte, men i høj grad også, at EU lægger sig i selen for at stoppe den interne strid, der p.t. præger samarbejdet. Polen, Rumænien, Ungarn, Slovakiet og til dels også Bulgarien mener således, at korntransporten over land skader deres

landmænd, da dele af den ukrainske eksport bliver i Østeuropa. Landene har derfor gennemtruffet en overgangsordning, som beskytter deres landbrug. Ordningen udløber 15. september og kan dermed let blive viklet ind i det polske valg, som skal løbe af stablen til efteråret. Præcis derfor haster det også med en løsning.

Endelig er der øgede våbenleverancerne. I de seneste måneder har Ukraine som bekendt igen og igen anmodet om kampfly og ATACMS raketsystemer. Alle tre forslag vil være kontroversielle. Men én ting er i hvert fald sikkert: Vesten tilbageholdenhed med ikke selv at eskalere har indtil videre ikke haft nogen effekt. Se bare på Putins seneste dobbelte eskalering.